

A TÍZÉVES ÚTTÖRŐVASÚT

1948. július 31-én indult el első útjára az úttörővasút meggy-piros vonata a szabadság-hegyi végállomásról.

Amikor a felszabadulás után először vetődött fel a gondolat, hogy játékvasút helyett igazi vasutat kellene adni az úttörőknek, bizony sokan megmosolyogták a tervet. Kevesen hitték, hogy igazi állomásépületeket, igazi távirókat, jelző- és biztosítóberendezéseket kapnak a gyerekek. Azt meg, hogy a szolgálatot is gyerekek, úttörők látják el, még kevesebben hitték. A technikai akadályok legyőzésében is kevesen bíztak. Magyarországon ugyanis még nem építettek ilyen hegyi vasutat; s a két tervezett végállomás, a Széchenyi-hegy és a Hűvösvölgy között, igen nagy a szintkülönbség: a 12 kilométeres útszakaszon 235 méter.

De a terv valóra vált. Ifjúsági brigádok döntögettek a fákat, egyengették a talajt, talicskázták a földet a töltéséhez, s nem volt a társadalomnak olyan rétege, melyik nem segített. Töltést emeltek, talpfákat, síneket fektettek le, téglát hordtak, maltert keverték, s négy hónap se telt el, július 31-re elkészült az első három kilométeres útszakasz, s három zászló- és virágdíszbe öltözött, modernül felszerelt állomásépület várta az első vendégeket, a kormány tagjait és az úttörőket.

„Magyar Golf Klub, nem tagoknak tilos a belépés!” hirdette egy táblán a felírás még nem sokkal előbb a rosszemlékű múlt átkos

szellemét, a grófok, a bárók, az iparmágnások uralmát, a Széchenyi-hegy hatalmas füves térségén. De ezen a napon úttörők százai, ezrei daloltak, játszottak a tisztáson, és az idejét múlt tilalomnak fittyet hányva futott a kisvonat első vendégeivel az első útszakasz háromkilométeres távolságában levő végállomásaig.

A tölgyfák sűrű lombjai közül ijedt mókások dugják ki kíváncsi fejüket, megriadt nyulak iramodnak tova, jókedvű kirándulók integetnek, a vonat egyenruhás kalauzainak, akik bizony gyerekek, csupa pirosnyakkendős úttörő. Gyerek a váltókezelő, a jegykiadó, még a távirász, sőt az állomásfőnök is. Még pedig a legjobb úttörő fiúk és lányok, akik külön tanfolyamon vesznek részt, hogy a tanultakat gyakorlatban is alkalmazni tudják. Kicsit játékos ez, de felelősségteljes munka is, és akárcsak a felnőtt vasutasok, a legjobbak itt is megkapják a „kiváló vasutas” jelvényt.

A tíz év alatt 43 tanfolyamon mintegy négyezer úttörő vasutat képeztek ki; körülbelül annyi utast szállítottak, mintha az ország minden egyes lakója egyszer utazott volna az úttörők vidáman szuszogó kis hegyi vonatán. Külföldi vendégeink se kerülnek el az úttörővasutat. Bizonyosság erre a vasút vendégkönyve, amelyben számtalan bejegyzés fejezi ki a vendégek elismerését. „Az emlék szép, a munka játék — az eredmény gazdagít. Abd el Karim, Irán.”

Majd az egyiptomi közlekedésügyi miniszter bejegyzése: „Meglátogattuk az úttörővasutat. Amit láttunk, nagyon tetszett, a gyer-

mek fegyelemre és munkára való nevelésének kitűnő eszköze.”

A vasúti forgalmat naponta 40—50 úttörő látja el. S egy-egy nyári vasárnap bizony 15 000—17 000 utast is elszállítanak. Nyáron, Hűvösvölgyben, a nagyszerűen felszerelt úttörővasutas-otthon szomszédságában, a külön fiú- és leány-sátor táborban üdülnek két-két hetet. Közben felváltva minden másnap szolgálatot teljesítenek.

A szolgálat rövid szünetekben, amikor a felnőttek cigarettára gyűjtanak, ők cukrot szopogatnak, s ha idegen nem látja őket, még játszanak is. De munkájukat nagyon komolyan veszik. Egyszer az egyik miniszter elvtárs egy úttörővasutat meg akart tréfálni és jegy helyett a vasúti szabadjegyét mutatta fel a jegyvizsgálónak. Igen ám, de az úttörővasút az egyetlen az országban, amelyre semmiféle szabadjegy nem érvényes. A kis vasutas illedelmesen, határozottan közölte ezt.

— De én miniszter vagyok!

— Jegy nélkül akkor sem lehet

utazni — volt a válasz —, s ha nincs, még büntetést is kell fizetnie.

A miniszter elvtárs mosolyogva nyújtotta át a pénztárnál váltott jegyét és megdicsérte a munkáját pontosan végző úttörőt.

Csillebérc, amerre az úttörő-

vasút elhalad, valamikor a fasizmus éveiben az illegális kommunista párt ifjúságának volt a találkozóhelye. Itt jöttek össze titkos gyűléseken, itt tanultak a kézről kézre adott, illegálisan terjesztett könyvekből, és itt énekeltek a forradalmi munkásdalokat, hogy erőt, bátorítást merítsenek belőlük.

Az úttörővasút legszebb állomása, Ságváriliget, nincs messze attól a helytől, ahol Ságvári Endrét, a kommunista ifjúságmozgalom egyik nagyszerű vezetőjét a Horthy-fasizmus detektívjei közelharcban agyonlőtték. Az állomás homlokzatán olvasható név naponta ezeket emlékeztet Ságvári Endrere és a kommunisták harcára.

A szépen kiépített teraszról gyönyörű körkép tárul a szemlélő elé. Látni a Duna ezüstös szalagját, a folyamaton átívelő hidakat, Pest házrengetegét, s ha leszáll az est és kigyullad a főváros milliárdnyi lámpája, mintha a csillagos eget látnók magunk alatt. S a parlament magas kupolájának csúcsán a messzire világító ötágú csillag vörös fénye hirdeti a munkásosztály hatalmát, amely most tíz esztendeje ezzel a nagyszerű kisvasúttal ajándékozta meg a magyar úttörőket.

Az úttörővasutasok nagy szeregszemlére készülődnek. Vasárnap a hűvösvölgyi állomáson ünnepség lesz, amelyen ott lesznek az egykori és a mai vasutasok. Lesz köztük olyan, aki felnőtt korában sem lett hűtlen a vasúthoz,

mint Papp Imre, a pilisvörösvári állomás rendelkező forgalmi szolgálattevője, s olyan most végzett általános iskolás úttörő is, mint Hargitai Anna Mária, aki a vasút pályafenntartási technikumára iratkozott be.

A tizedik évfordulón szeretettel köszöntjük a vasút egykori építőit, minden felnőtt dolgozóját, valamennyi úttörővasutast és postást, s további eredményes, jó munkát kívánunk.

László Gyula

Ti-ti-tá... Inzelt Anna Mária úttörővasutas, a távirógép segítségével „beszélget” az egyik állomás szolgálatvezetőjével.